

קופה של שרצים: למה מנהיג טוב הוא מי שעברו רע?

דרשה לחג השבועות 2

פנחס ספיר, שר האוצר בראשית ימי המדינה, ערך ביקור באוניברסיטה העברית והסטודנטים העלו דרישות: הקלות במימון הלימודים, בניית מעונות חדשים והנחות בארנונה. העוזר שנלווה אליו רשם את כל הבקשות, וביציאה אמר לו ספיר: "תשליך את הפתק לפח הזבל הקרוב אליך".

הם המשיכו לביקור בבית הסוהר מעשיהו ברמלה ושוב שמעו רשימת תביעות מהאסירים: להאריך את שעות פתיחת הקיוסק, מכשיר טלוויזיה בכל תא, ומכון כושר. העוזר רשם כל פרט וכשיצאו אמר שר האוצר: "תניח את הפתק על השולחן שלי ומחר על הבוקר נטפל בו. תבין, סטודנט אני כבר לא אהיה, אבל לכלא מי יודע..."

בין כל המעלות של חג השבועות, בולטת וזוהרת דמותו של דוד המלך. הגמרא אומרת שדוד מת בעצרת, וכיון שהקבה ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום, מקובל שדוד גם נולד בעצרת.

זאת אחת הסיבות לכך, שקוראים מגילת רות בחג השבועות (בקריאה עם הציבור כמנהג רוב קהילות ישראל או בתוך תיקון ליל שבועות כמנהג חב"ד), שכן רות ובעוז הם סבתא וסבא של דוד המלך, ורוצים למנות ייחוסו של דוד. כך מסיים הפסוק האחרון ברות: "ובועז הוליד את עובד ועובד הוליד את ישי וישי הוליד את דוד".

כאן עולה שאלה מטרידה. טרם ניגש לדברים ראוי לתת אזהרת צניעות ולהבין שלא מחשבותיהם מחשבותינו. לאנשים כערכנו קשה לשפוט עולמם של האנשים הקדושים, וברור שהשיקולים של דוד - מחבר ספר תהלים שמוגדר בתור "לעבד ה' לדוד" - הם יותר גבוהים מהתאוות הבהמיות שלנו. ובכל זאת, הגמרא בימא (כב) מעלה שאלה גדולה:

"מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול?" כלומר, מהם סדרי הדין האלוקיים? איך אפשר להבין את העובדה שמלכות שאול נקטעה בנחרצות, ואילו מלכות דוד נמשכה עד חורבן ראשון ואנו מייחלים לחידושה, "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח"?

קושיית הגמרא זועקת, כהמשך לדבריה החריפים כמה שורות קודם: "שאל חטא באחת ועלה לו במלוכה, דוד חטא בשתיים ולא עלה לו במלוכה. שאל באחת - מעשה דאגג, דוד בשתיים - דאוריה ודהסתה". שאל חטא ב"מעשה אגג". זה היה בתום מלחמה עקובה מדם כנגד עמלק ושאל חס על אגג המלך והשאירו בחיים. היה זה הפרת הציווי "מחה תמחה את זכר עמלק", גילוי רחמים על אכזריים והקב"ה לא סלח לו. כששמואל הנביא בא לבקרו, נקרע כנף מעילו של שאול והיה זה סימן כי נקרעה המלוכה ממנו ומזרעו. שאל היה המלך הראשון והאחרון משבט בנימין בן רחל.

לעומתו, דוד חטא בשתיים: "מעשה אוריה החיתי". בת שבע הייתה אשתו של אוריה החיתי. הוא היה אז רחוק מהבית, לוחם במלחמה מול בני עמון בפיקודו של יואב בן צרויה. דוד ראה אותה באותם ימים וקראה לארמונו. מאוחר יותר נודע לו שהיא הרה. דוד קרא לאוריה לשוב מהמלחמה וציווה ללכת לביתו ולהיות עם אשתו. אוריה לא רצה ללכת הביתה ואף ענה בהתרסה: "הארון וישראל ויהודה ישיבים בסכות, ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים, ואני אבוא אל ביתי לאכל ולשתות ולשכב עם אשתי?!". כלומר, חבריי מחרפים נפשם במלחמה, יואב מפקד בגבורה על הקרב, ואני אלך הביתה?! היה זה רמז מתריס למלך שלא יצא בעצמו למלחמה ועשה לעצמו בירושלים.

אורייה הוסיף ועלב ישירות בכבודו של המלך, בכך שהקדים להזכיר את יואב לפניו: "ואדני יואב ועבדי אדני על פני השדה חנים". בכך הפך אורייה להיות "מורד במלכות" והתחייב מיתה. דוד שלח אותו בחזרה לחזית ושם מת בקרבות.

ואף שדוד צדק ברמה המשפטית של האשמת אורייה במרידה במלכות, הגמרא רואה בכך חטא חמור, ולו משום העובדה שדן בעצמו על מרידתו ולא הושיבו בבית דין חיצוני¹.

החטא השני של דוד היה "הסתה": בסוף ימיו הורה לספור את הלוחמים בצבאו והספירה גרמה לעין הרע ומתו שבעים אלף איש.

ברמה **האישית והפרטית**, דוד נענש בעונשים חמורים ביותר. נתן הנביא אומר: "הנני מקים עליך רעה מביתך" ומאותו יום הלכה והתפרקה משפחתו לרסיסים. במשל כבשת הרש נאמר: "ואת הכבשה ישלם ארבעתים" ודוד נענש בארבע רעות: התינוק שבת שבע הרתה מת, אמנון אנס את תמר, אבשלום הרג את אמנון, ואבשלום מרד באביו והכריח את דוד לנוס מירושלים מפניו.

אבל כל אלו היו עונשים אישיים הנוגעים לדוד עצמו, אולם ברמה **הציבורית**, דוד נשאר מלך ישראל הנצחי. בהמשך לכך שואלת הגמרא, כאמור: "מפני מה לא נמשכה מלכות בית שאול" ונמשכה מלכות דוד? אדרבה: שאל חטא מכוונה טובה ואדם יכול ליפול בשיקול דעת כזה, אבל דוד חטא בשפיכות דמים? שאל חטא בכך **שלא שלח אדם למותו** ואילו דוד חטא בכך **ששלח אדם למותו**?

הגמרא עונה תירוץ מפתיע: "מפני מה לא נמשכה מלכות שאול? שלא היה בו דופי. דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק, אין מעמידין פרנס על הציבור אא"כ קופה של שרצים תלויה מאחוריו. כדי שאם תזוח דעתו עליו, אומרין לו: חזור לאחוריך". כלומר: שאל היה **נסיך**. הוא היה המדינה, כמו שאמר מי שאמר: "המדינה זה אני". הוא בונה המדינה, הוא מקימה והיא חייבת לו כל זכויותיה. וכשנסיך חוטא - הוא לא שב. הוא **לא משאיר החטא "מאחוריו"**, כי מי אתה שתיתן לו מוסר?

דוד, לעומת זאת, בא ממשפחה מורכבת שמלאה ב'תאונות דרכים': סבתו, רות, הייתה גיורת ממואב, ומגילת רות מספרת איך נוצר המפגש שלה עם בועז: היא שכבה בלאט למרגלותיו בשדה והוא התעורר בבהלה וגילה אותה לצדו. זאת לא צורת שידוך מקובלת... למעלה בקודש, ראשית ייחוסה המואבי הוא בגילוי עריות ממש, בבת לוט שבאה על אביה וילדה את מואב, אותיות "מאבי".

אלו היו הסבתות ומהצד של הסבא: בועז הוא נכדו של פרץ (כפי שמונים הפסוקים האחרונים במגילת רות), ופרץ הוא אחד התאומים שצמחו בבטנה של תמר, לאחר שארבה ליהודה על אם הדרך.

וכיון שדוד בא ממשפחה שבורה, לבו היה כנוע. כשהוא חטא, הוא השאיר את קופת השרצים **מאחוריו**. הוא הודה והתוודה עליה בלב עמוק, כפי שהגיב לנתן הנביא מיד: "חטאתי" וקיבל כל עונשיו הנוראיים בשתיקה. כך אם ישוב ויחטא בעתיד - יאמרו לו "חזור לאחוריך" והוא יתקן אורחותיו.

הדבר המדהים הוא, שלא מדובר בתשובה מבודחת לסתום פי המקטרגים, אלא בעיקרון **שנפסק להלכה**. המגן אברהם כותב (סימן קנו סק"ב): "אין ממנין פרנס על הצבור, אא"כ קופה של שרצים תלויה מאחוריו". היינו שאינו מיוחס ולבו כנוע. כך פסק היעב"ץ (מור וקציעה או"ח סי' נג) **ששליח ציבור שאינו מיוחס, עדיף על שליח ציבור מיוחס**, שכן תפילתו כנועה וצנועה.

ואיך לומר, הדברים תמוהים מכל צד ופינה: האם לא עדיף למצוא מנהיג שלם ומיוחס, **שלא יחטא**, במקום לחפש מנהיג עם גיבנת, שאם יחטא יהיה אפשר להחזירו לאחוריו?! הרי בבואנו למנות מנהיג, מקובל שהתקשורת חופרת בעברו עד הפגייה במחלקת הלידה, כדי לוודא שהוא צח מיום היותו. וכיצד המלצת חז"ל היא לחפש מי **שחטא ושב**, שייחוסו מפורק ומקבל ביקורת?

יתירה מזו: הרי אסור להזכיר לחוטא את עברו? הן שמא ייפגע ויישבר (כמו שאירע לריש לקיש מגערת רבי יוחנן בבבא מציעא פד). והן שמא יתעורר בו הרשימו של אותו רע וישיבו לאחוריו. וכיצד בחירת דוד הייתה משום השיקול שאפשר במקרה הצורך לעורר את עברו ה'פגום'?

¹ הגמרא מדברת על העוול כלפי אוריה ולא על עצם זה שדוד היה עם אשת איש והוליד ממזר. שכן הגמרא לשיטתה ש"כל האומר דוד חטא - בבת שבע - אינו אלא טועה", משום שדרך הלוחמים הייתה לתת גט לנשותיהם לפני יציאתם למלחמה, כדי שהנשים לא תישארנה עגונות אם לא ישובו. לכן בת שבע לא הייתה מוגדרת נשואה לאורייה בשעת המלחמה.

בשנת תשכ"ד, לפני כמעט שישים שנה, עסק הרבי כמה פעמים במהות הייחודית של מלכות דוד (ראו בארוכה שיחת שמחת בית השואבה, שיחת פרשת שמיני, והטעמתי לפי המבואר בליקוטי שיחות לה/153). הבה נפתח משנה מרהיבה, שאין מעוררת השראה ורלוונטית ממנה.

דוד הוא לא האדם הכי שלם, שאול היה שלם ממנו. אבל דוד הוא הכי **מהפכן**. הוא האיש שקם בבוקר, נזכר בקופת השרצים התלויה מאחוריו ואמר: אני לא אתן לעבר להגדיר אותי. אני אכתוב מחדש את הייחוס שלי. **הייחוס שלי לא ילך אחורה – הוא ירוץ קדימה!**

דוד מחולל נס יותר גדול: הוא לא נותן לפרפקציוניזם לנהל אותו. הוא לא אומר "או שלמות או כלום". דוד יודע שהוא לעולם לא יהיה צדיק. דוד יודע ששלושת אלפים שנה אחריו, ישבו יהודים בליל שבועות וידברו על 'הצלקת המתוחה במצחו', על אוריה ובת שבע. הוא לעולם לא יישב במדור אחד עם יוסף הצדיק שדחה את אשת פוטיפר. אבל דוד אומר: לא באתי להיות צדיק, באתי להיות הטוב ביותר האפשרי, ואם לא נועדתי להיות צדיק - אתן לקב"ה נחת של בעל תשובה.

דוד הוא היהודי שחוטא ועושה מזה ספר תהלים ותשבחות.

ולכן דוד הוא הפוסטר היהודי, הוא התמונה התלויה על הקיר שאנו גדלים לאורו. כי זה הסיפור כולו: החיים הם לא מכון יופי, הם לא ההרים הירוקים של שווייץ ולא הקדושה של ירושלים. החיים הם **סטארט-אפ - מיזם ליצירת מוצר חדש**. תכלית הבריאה היא להיות שותף של הקב"ה ולהיות **בורא!**. לייצר משהו שונה, **מפתיע**, שאיש לא היה יכול לצפות אותו מראש.

באמצעות בחירת הקב"ה בדוד, הוא אומר לנו: "אתם שואלים מה המטרה של כל זה? מה אני, הבורא השלם, צריך את התורה והמצוות המוגבלים שלכם? הביטו אל דוד ותבינו: **הוא הפך את חייו. הוא בא מקופה של שרצים והפך אותה לצנצנת דבש**. כי יש לי הכול למעלה, אבל אין לי את ההפתעה והחידוש. את האדם שבוחר לכתוב **גרסה יותר טובה של עצמו**. שלא הולך במסלול הדטרמיניסטי והצפוי מראש, אלא כותב את מסלול חייו מחדש. אדם שמתמודד עם יצרים שמשתלטים על תודעתו, הוא בוער בכעס, קנאה או תאוה, אבל ברגע האמת בולם עצמו ומחליט: "נולדתי כדי להפתיע וללכת אל מעבר לעצמי".

שתי אנקדוטות: כשהמגיד ממעזריטש היה ילד קטן, פרצה שריפה בביתו. מכל החפצים שנשרפו, אמו בכתה במיוחד על שריפת מגילת היוחסין שלהם, שייחסה אותם עד התנא רבי יוחנן הסנדלר. הרגיע אותה הילד ואמר: "ממני תתחיל מגילת יוחסין חדשה..."

פעם אחרת ישב הצדיק רבי נפתלי מרופשיץ עם חסידיו והתגאה בייחוס שלו. הוא ציין כי בכל העולם אין אדם מיוחס ממנו. מצד אב אביו הוא מיוחס לצדיק אחד, מצד אם אביו הוא מיוחס לצדיק אחר ומצד אב אמו הוא קשור לצדיק שלישי עד הבעש"ט הקדוש.

קם אדם פשוט וביקש שליחה. "אני יותר מיוחס מהרבי. סבא אחד שלי לא הניח תפילין, הסבא השני לא שמר שבת והדוד שלי אינו מפריד בין בשר וחלב. אני התעליתי על כל ההרגלים הללו ושיניתי חיי מהקצה אל הקצה. זה ייחוס גדול יותר, ונהנה הצדיק מרופשיץ מדבריו (סיפורי חסידים זוין).

אכן כל אחד מאתנו הוא פלא הפלאות. נחשוב על המסלול שעשו ועושים אנשים כאן בבית הכנסת. כל אחד הוא דוד המלך שמחולל נס כל יום מחדש. למה הדבר דומה? אישה יהודייה אמריקאית במשקל 180 קילו נכנסה לקליניקה של דיאטנית וביקשה הצלה. הדיאטנית הביטה בה בעצב ואמרה בכנות: "לא בשבילך דיאטה. את לא תעמדי בזה". אבל אותה אישה התעקשה לחיות והכריזה שהיא תנצח את עצמה, היא הולכת לרזות! הם התנו תנאי אחד: ברגע של משבר, כשהיא מרגישה בולמוס להתנפל על מגש סטייקים, היא לא מתקרבת לצלחת לפני שהיא מתקשרת אל הדיאטנית.

שנתיים עבודה והיא השילה 80 ק"ג. ערב חג השבועות הגיע ובקהילה שלהם נהגו להתכנס לארוחת בוקר אחרי תפילת שחרית החג. אותה שנה, הגיע תורה של אותה גברת לארגן את השולחן החגיגי. היה עליה לאסוף את הפשטידות והעוגות מכל בתי הקהילה, להניח בתוך מקרר בית הכנסת ולעצב את השולחן לקראת מחר. היא נסעה ברכב ומאחוריה העוגות והמעדנים ופתאום תקף אותה בולמוס

שלא היה שנתיים. עוד רגע היא מסתערת על עוגת הקרמשיט ועושה ממנה 'גל של עצמות'. אבל יש לה סיכום עם הדיאטנית: את לא נופלת לפני שמתקשרת.

"אני נמצאת ברכב מלא עוגות ונתקפתי סחרחורת. אנא תרשי לי פרוסה עוגה וזהו...". הדיאטנית צעקה: "אין מצב, אם את מתחילה נגמר הסיפור! תלכי למכולת, תקני כמה ירקות ותסתמי את הפה". - "אוי נו, איזה סיכוי לעלה חסה מול עוגת דובדבנים עם קצפת?..."

היא טרקה את הטלפון ובאה להסתער על הבגאז' ואז עלה במוחה רעיון: היא רצה למכולת כשרה, קנתה נקניק בשרי ודחפה חצי פרוסה לפה. וזהו, החלב יצא מחוץ למשחק...

זה הנס הגדול בהיסטוריה, עד שאין בעל הנס מכיר בנוסו.

זאת הייתה ה'טעות' הבסיסית של המלאכים, הם פספסו את הנקודה הזו. הגמרא מספרת בסוגיה של מתן תורה (שבת פח): "בשעה שעלה משה למרום לקבל את התורה, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה: "רבונו של עולם! מה לילוד אשה בינינו?". השיב להם: "לקבל תורה בא". אמרו לפניו: "חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם, אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו?".

אמר הקב"ה למשה: "החזר להם תשובה". נענה משה ואמר: "תורה שאתה נותן לי, מה כתוב בה? אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ואילו אתם למצרים ירדתם? לא תרצח, לא תנאף, לא תגנוב – וכי קנאה יש ביניכם? יצר הרע יש ביניכם? מיד הודו המלאכים והעניקו למשה מתנות".

מה היה הוויכוח? וכי המלאכים לא ידעו מה כתוב בתורה?! אלא המלאכים באו בגישה של פרפקציוניזם. תכלית מתן תורה לדעתם היא ליצור יופי ושלמות, עולם של טהרה וסילוק החטא. ולכן טענו כי התורה צריכה להינתן בשמים, כי בארץ לא תהיה שלמות לעולם. ענה להם משה: תכלית הבריאה לא נועדה להיות מכון יופי, אלא בית חרושת לייצור יופי ובית חרושת הוא מקום לא נקי. שברי פסולת מתגלגלים בצדו והעיקר הוא להביא אור למקום שאין בו.

מאיפה ירש דוד את המהפכנות שלו? מהיכן רכש את התפיסה המהממת, שזה לא חשוב אם תשיג שלמות, השאלה היחידה בחיים היא כמה אתה מוכן לצמוח, לגדול ולהפתיע?

השורשים שלה נמצאים אצל ראשי משפחתו, אצל תמר ויהודה: זה רגע גבורה הרואי, שתכלה העט לתאר אותו: קרה מה שקרה בין יהודה לתמר. הוא שולח את חירה העדולמי לקחת ממנה את המשכון, אבל היא נעלמה. יהודה מתאמץ לשכוח מהסיפור ומקווה שהיה זה רק חלום רע. חולפים שלושה חודשים והעיר סוערת: תמר הרתה לזנונים. מביאים אותה אל הרב, שהוא יהודה עצמו והוא מזדעזע. אישה חשובה כתמר, בת כהן, שתחל לזנות?! הוא דן אותה לשריפה במרכז העיר.

תמר מוותרת על הכל. היא לא אומרת מילה לאף אחד. היא מוכרת את הבית ואת המטלטלים ומתכוננת בשקט למותה ומות עובריה. היא יודעת ש"מוטב לאדם להשליך עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים". להשפיל את כבודו של יהודה, משול להריגתו והיא מעדיפה להרוג את עצמה.

הגיע היום הנורא. התורה מתארת זאת בשתי מילים: "היא מוצאת". היא יוצאת להריגה ועוד שעתיים תעלה השמימה עם הסוד שלה. כשהעגלון אוסף אותה בדרך למוקד, היא מבקשת לזרוק שקית קטנה בבית של הרב. ירצה – יודה, לא ירצה – הסוד יעלה אתה השמימה. יהודה מקבל את השקית, מוצא בה את החותמת, המטה והפתילים וחושך יורד על מוחו.

עומדות בפניו שתי אפשרויות: להיכנס למיטה ולספור עד אלף. איש לא ראה והעדה היחידה עומדת לעלות בסערה השמימה. אבל יהודה יוצא החוצה ומכריז שתי מילים: "צדקה ממני" ורש"י מפרש: א.

"ממני היא מעוברת". ב. "אני אשם". יהודה לוקח אחריות על מה שקרה ומודה כי הוא הכניס אותה ללחץ בלתי אפשרי. הוא הבטיח לה את שלה, בנו הצעיר, ולא קיים, ולכן גרם לה לחרוג מהשורה.

אבל כל זה נגד דרך הטבע: מאיפה הכוח של אישה להקריב עצמה לכבשן האש ובלבד שלא להלבין פני יהודה ברבים? מהיכן הכוח של יהודה, שאתמול דן אותה לשריפה, להודות 'ממני מעוברת'? איזה טעם היה להמשך חייו אחרי שהתנפצה תדמית הרב ונותרה תדמית החוטא?

כי תמר ויהודה ידעו משהו עמוק על החיים, שקצת נשכח היום: לא נועדנו לחגוג טוב, אלא לחדש טוב. כי יש דבר יפה משלמות: חוסר שלמות - מושלם. יהודה אמר לעצמו: תכננתי להיות צדיק, אבל זה לא הלך, וכנראה הקב"ה רוצה ממני כוס תה מסוג אחר: תה עם נענע. מר שהפך למתוק.

סיפור מטלטל (אינני יודע אם התרחש במציאות כפי שטוען הסופר, אבל אפילו כמשל הוא חודר כליות ולב, <https://www.kikar.co.il/haredim-news/233632>): "נולדתי בליל חג השבועות וקראו לי 'ישראל דוד': ישראל על שם הבעש"ט שהסתלק בחג השבועות, ודוד, על שם דוד המלך שנולד ונפטר היום. נולדתי כבן יחיד אחרי שש בנות והמשפחה נעה סביבי. הורי השקיעו בי את נשמתם ואחיותי עשו תורנות מי תטפל בי. כינוי החיבה שדבק בי היה "לולי", קיצור של "ישראל".

אבא התחיל ללמוד עמי גמרא בגיל צעיר והצלחתי מאוד. מאחותי הגדולה שהייתה ציירת מחוננת, למדתי לצייר ואספתי מחברות של יצירות עצמיות. אחרי יום הולדת 12, החלו הדיונים על הבר מצווה: איך נחגוג את האירוע? אבל השאלה החשובה הייתה מה תהיה הדרשה? מערכות עלו וירדו, עד שאימא הציעה הצעה מקורית: "בליל שבועות לפני שלולי נולד, אבא הלך לישיבה ללמוד, שלולי ידרוש מה שלמדתם אז". למדו את הסוגיא של "בר פדא" בדף כח בנדריים, העוסקת בפדיון חפצים קדושים והמרתם לחפצים אחרים. זו הייתה חוויה מרתקת: כל הבית הפך להיות בר פדא. העליתי על הכתב כמה קושיות ותירוצים שהתחדשו במהלך הלימוד והייתה דרשה לתפארת. מאז, בכל ליל שבועות, יום ההולדת שלי, הייתי יושב עם אבא בבית ועוסקים בסוגיה של בר פדא.

שלוש שנות הישיבה הקטנה עברו בהתעלות, למדתי טוב, הקפדתי על קלה כבחמורה והייתי חבר טוב ובן אוהב. בשעות הפנאי, בין הסדרים, השתעשעתי בתחביב שלמדתי מאחותי. הייתה לי מחברת סודית, בה ציירתי קריקטורות של אנשים אותם הכרתי ביום-יום. משום מה זה נתן לי שקט נפשי. את המחברת החבאתי בארון סגור בחדרי, כדי לא לפגוע באובייקטים אותם ציירתי.

כאן מתחיל הסיפור: חג השבועות של שיעור ג, הלילה בו מלאו לי 17 שנה. כמדי שנה עשיתי את ליל שבועות עם אבא ובר פדא. למחרת חיכה לי המשגיח בכניסה. "אתה לא יודע שיש סדר ליל שבועות בישיבה?! נראה לך הכל הפקר?" הוא היה טיפוס מריר וטעון, והשמועות אמרו שיש לו ילד שעזב את עולם הישיבות. לא ניסיתי להסביר ואמרתי: "הרב צודק, חטאתי ופשעתי, שהרב ייתן לי עונש וזהו". הוא התעצבן, אוהו, כמה התעצבן ומאחורי גבי סינן: "אתה עוד תשמע ממני".

למחרת ניגש המשגיח לארון הקודש ופתח בשיחה נוקבת. "הבוקר פתחנו את הארונות בפנימייה והיינו מזועזעים. למשל, יושב בחור שנחשב מצוין ואומר לעצמו: 'הרי חז"ל דורשים 'אין צור כאלוקינו - שאין צייר כאלוקינו' והרי יש דין 'והלכת בדרכיו', וממילא 'מה הוא צייר - אף אתה היה צייר'. הוא יושב ומבטל את הזמן עד שאם לא הייתי רואה לא הייתי מאמין. מצויר ציורים אידיולטיים שמביישים קל שבקלים. יש כאן שורש רקוב, יש בו חוצפה והתורה שלו לא שווה כלום. לא פלא שאינו יושב כאן בליל שבועות, הוא לא שייך למתן תורה ואין לו הבנה מה זו קבלת התורה".

את המשך השיחה לא שמעתי. ראשי הסתחרר ואיבדתי את התחושה. בצעדים כושלים יצאתי הביתה. הייתי המום, שבור לרסיסים ומרוסק לחלוטין. שקעתי במיטה בבכיות ולא הרמתי את הראש. אבא צלצל לראש הישיבה להבין מה קרה. האחרון השיב שהכל בסדר, אחד מאנשי הצוות נתן שיחת מוסר וכנראה לקחתי את זה קשה. יעבור לו. אבל שום דבר לא עבר לי. התביישתי לצאת מהבית ולפגוש חברים. ברגע אחד ירדתי מאיגרא רמא לבירא עמיקתא. הפכתי לשבר כלי, שעתידו נחרב ונהרס. לא יכולתי לפתוח גמרא ולא יכולתי להיכנס לבית המדרש.

נעזרתי בכמה חברים ששכרו דירה בתל אביב, בשותפות, והצטרפתי לחבורתם. בלי משפחה, בלי תורה ובלי אמונה. כדי לממן את עצמי, הייתי יושב על הטיילת בתל אביב ומציע את כישרונותי לתיירים. עיפרון פחם שחור, בלוק ציור וכל ציור דיוקן - עשרה שקלים. ככה זה נמשך ארבע שנים.

באחד מימות הקיץ התל אביביים, ישבתי מצפה לתייר מזדמן, ולפתע הוא הופיע מולי: יהודי עם שיער ארוך, כיפה על הראש וגיטרה גדולה. הצעתי לו ציור, אבל הוא הביט בי ואמר: "מעניין אותי הציור ולא הציור". לראשונה בחיי, ישבתי וסיפרתי את סיפור חיי: מהילדות, הדרשה של בר פדא, ועד לאותו יום מר ונמהר שחיי השתנו בבת אחת. כשסיימתי הוא אמר: "תדע לך, שהכאב שלך מגיע עד כיסא הכבוד. אי אפשר לסלוח על כך. אבל אתה בחור עמוק ותבין מה שאני יאמר.

"בשבועות אנחנו קוראים מגילת רות, כי יש יהודים של מתן תורה ויש יהודים של מגילת רות. יהודי של מתן תורה, זו דרגה גבוהה מאוד. יהודי שלומד תורה יומם ולילה וקשור לקב"ה בכל לבו. אבל עם כל הגדולה שלו, הוא עדיין לא מביא את המשיח. המשיח מגיע מרות, כי רות לימדה את ישראל, שאת ההשגות הגדולות מקבלים אחרי שדוחים אותך. אחרי שמבקשים ממך ללכת, לעזוב, לוותר ואתה לא מוותר. נעמי ניסתה לדחות את רות, אבל היא הכריזה: "עמך עמי ואלוקייך אלוקיי". גם דוד המלך התמודד עם אותם קשיים. מאז שהוא נולד ביזו והרחיקו אותו, אבל דוד לא וויתר. לולי, אתה הזכרת את הסוגיה של בר פדא ואתה יודע מה המשפט הכי חשוב בסוגיה? "אמר רב המנוא: קדושה שבהם להיכן הלכה?" אם אדם פודה חפץ קדוש, עולה השאלה לאן הלכה הקדושה? דע לך, זה לא משנה לאן הלכנו, הקדושה לא הולכת לשום מקום".

חיסלתי את עסקי על הטיילת, נפרדתי מחברי בדירה, הסתפרתי וקניתי בגדים חדשים והמתנתי לערב חג השבועות. המתנתי בחוץ לאבא שיחזור מבית הכנסת ועלינו יחדיו הביתה, אלינו, שלנו".

אדם אמר לי בגילוי לב כי הוא לא מתחבר לחג השבועות. זה חג של למדנים ואנשי מעלה ומה יש ליהודי פשוט לקחת מהחג הזה? אבל דוד המלך מלמדנו שיותר מכל חג אחר, זה החג של הלא מושלמים. התורה נלקחה ממלאכי השרת וניתנה לנו, אנשי חומר למטה, אלו "שיצר הרע יש ביניכם", משום שדווקא אנו – המתאמצים ומתקנים - מגשימים את תכלית בריאת העולם.

בספר היום יום מובא: "חג השבועות הוא זמן המוכשר לעשות הכול לטובת לימוד התורה והעבודה ביראת שמים". במקום שלימות, עלינו לקבל החלטה על ניצול הרגעים הקטנים של החיים (כפי שדיברנו בדרשת שבת במדבר) והיצירה הזו תפתח את הפתח לנכדו של דוד, משיח צדקנו אשר יבוא לאותה מטרה: "לאתבא צדיקא בתיובתא" בקרוב ממש.

**כתיבת הדרשות והשיעורים והפצתם באופן חופשי
מתאפשרת בתמיכתם של שלוחי הרבי ברחבי תבל**

**ובחסותו האדיבה של הנגיד החסידי
ר' שניאור ורעייתו יוכבד שיחיו מינסקי
להצלחה רבה בכל ענייניהם
ולעילוי נשמת מרת
שיינא בעשא בתיה בת יוסף דב**